

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak :	
egész évre	44 L.
fél évre	22 L.
egyed. évre	11 L.
egy szám ára	1 L.

Felolósa szerkesztő :
DR. NALÁCZY ISTVÁN.
 Főszerkesztő :
GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton
 Szerkesztőség és kiadóhivatal :
 Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

Messziről jött vendég.

— „Kinai kigyó.” —

Kelethsibériában, nem messzi a Szujfun folyótól van egy város, Nikolszk-Uszurijszk-nak hívják. 1916. tavaszán mintegy 18 ezer főnyi rab katonára szorult benne, közöttük magam is, kit másodlagosan nemsokára megfoglaltak, munkára alkalmatlannak ítélték az állami mezőgazdasági múzeum. Két szurotyos őr kísért ki minden este és hozott vissza eszméletlenül a fogolytáborba. Az irodájában lekoppantották magunk elé a puskát, székre ültek és hosszú szakállukba normogva diskuráltak át az éjszakát. Az ebédet magunk vásároltuk meg olyan módon, hogy egyikünk elment vajot, szalonnát, némi kenyért, és azalatt a két muszka egy embert megölt az irodájában. Kisebbségünknek soha sem jutott eszébe, hogy az egyedül maradtakat megölközhet. — Ottmaradtak mind a ketten. A tarsam egyszer kipirult arccal jött vissza:

— Csodát láttam. Egy kínai kertész zöld babot ültetett. Olyan hosszú volt a hajtása, hogy zöld kigyónak néztem, lehetett egy méter is. Hej, ha ezt hazavihetnők!

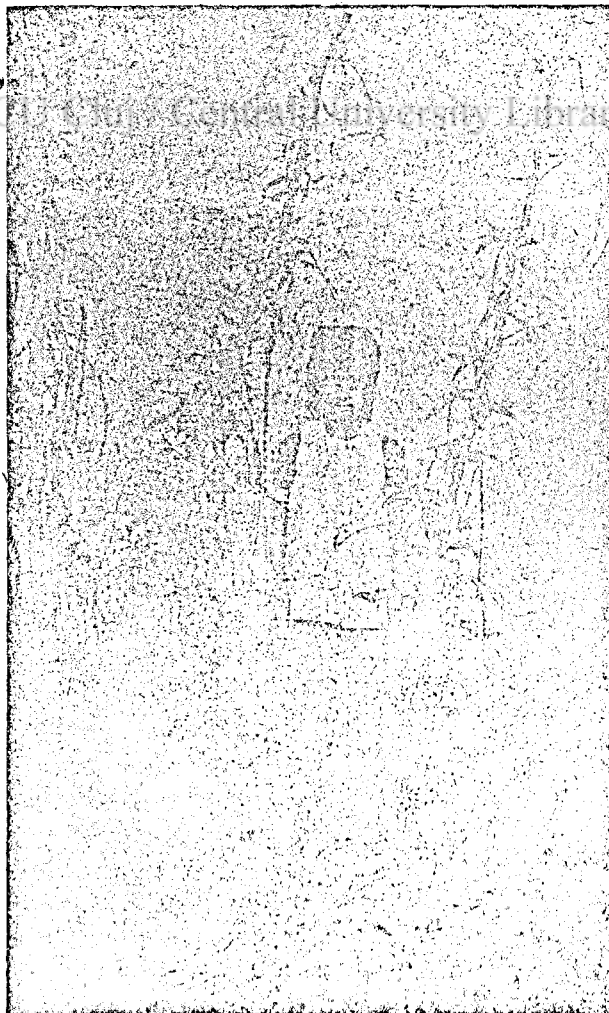
— Miért nem kértél belőle magot?
 — Kértem, de erre a kínai kiabálni kezdett, az öklét rázta, felkapta a kosarát, rávágott a lovára és elvágatott.

— Bolond volt az a „hogya” (így szólítják a kínaiak egymást; magyarul földit jelent.)

— Az meglehet, de ezt meg kell szereznünk. Hazavinnünk.

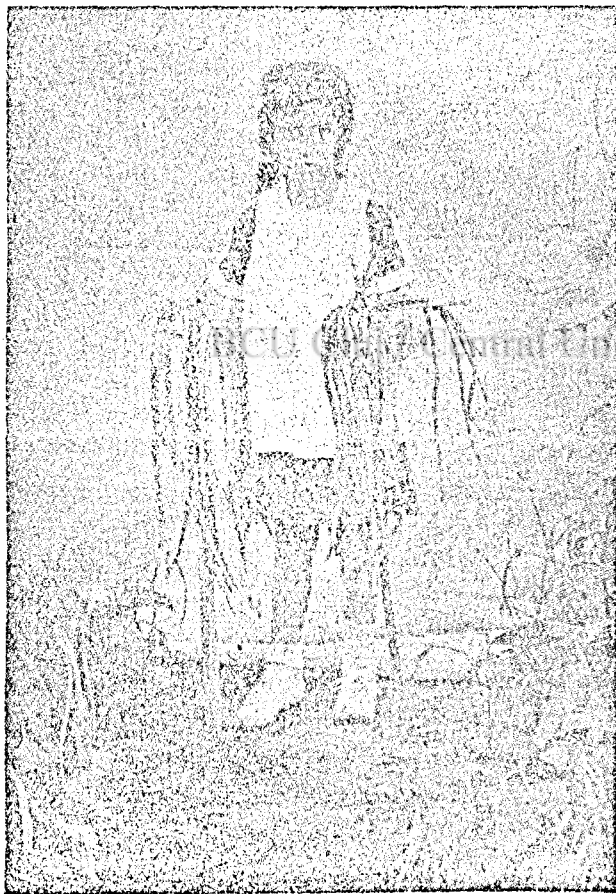
És ezután minden nap kutattunk a csodálatos paszuly után. Később én akadtam rá, de a „hogya” tőlem is elrohant, amikor magot kértem tőle. Valami babona fűzheti őket ehhez a növényhez. Hagyomány tiltja Európának magot adni. Később nem is kértük. Megelégedtünk vele, ha egy-egy hosszú babhüvely csodát szerezhetünk. (Elég ritka volt ott.) és elbámulhattuk kis barna bunkós végét. 14—20 szem volt mindenikben.

A második forradalom szabadságot hozott nekünk is. Én a mezőket, erdőket jártam, a magam mestersege érdekelt. Nagy örömmre ismét rábukkan- tam egyszer a hosszú paszulyra. Nem volt

tanácsos kérni belőle, mert a „hogya“ kertész fekete gyök szemei forogni kezdtek, hangja izgatott lett, mielő észrevette, hogy azt nézem. A látottak nyomán orosz növénytani könyvekben megtaláljuk a leírását. *Vigna Sinensis*-nek hívják.*

Később egy kínai sörgyárossal kötöttünk ismeretséget, ki kertjében szintén tenyésztette. Ő megígérte egyszer, hogy adni fog a magjából, de sohasem találtuk otthon az ígért időben. Ezt utmutatásnak véltem s amikor megint nem volt otthon: „Ha nem adnak, végy magadnak“ elv alapjára helyezkedve, egy gyufás skatulyányi magot rekviráltam. Ugy őriztem, mint kincset s hazahoztam.

Désen termelem két év óta. „Kínai kígyó“-nak neveztem el. A mellékelt két fényképfelvétel itt készült el róla. A hadifogoly foglyot hozott magával messze Keletáziából. Lássuk, hogy viseli magát nálunk a „Kínai kígyó“?

* Az a körülmény, hogy e növényt az európai tudósok ismerik és latinnal elkeresztelték, arra vall, hogy valamelyik kísérletezőt is már természetesen. Az erre vonatkozó szakirodalmat most tanulmányozom. Annyit majdnem bizonyosnak látszik, hogy sem Romániában sem Magyarországon nem ismerték. Neves hazai kertészek és gazdák mindenütt megcsodálták a növényvel végzett termelési kísérletet.

Az első évben május elsején vettem gati fekvésű, kötött, árnyékos földbe. Széles időjárást kapott. Élete valóságos vergődés. Természete, hogy nem megy át azonnal indába. Előbb elbokrosodik. A főág 4—6 erős nevel, levelei lándzsásak, hasonlítanak valójában a paprika leveleihez. A melléje tett karó sokáig csupaszon állottak. A mellékágak lándzsásak. A lándzsás növekedésében egy heti szünet tartott s csak azután eresztett indát. Levélbarna foltos betegség kirozta. Az indák nagyon kapaszkodtak a karókra. Azt hittem elpusztult. De nem. Hosszu, ostor-hüvelyei 50 centiméterre megnyultak. Magot érlett.

Az idén már ittermett magot vettem zépkötött, verőfényes, kerti földbe, azzal a reményteliséggel, hogy ha hajlandó meghonosodni, akkor jobban kell sikerülnie az itt termett magok után, ha nem, úgy hamarabb kipuószul. A múlt év eseté vált be. „Kínai kígyó“ paszulyom idén a meghonosodás összes jeleit mutatott. Gazdag termést adott nemcsak Désen, hanem Mezőzáhon (Tordaaranyosm.), Kutyalván (Sófjehérm.), Szentbenedeken és Bethlenben (Szentnokdbokam.) beállított kísérleteimnél is.

Most és most lássuk a termelését. A múlt év május 1—10 között történt, cirka 2—3 méter mélyen, többféle sor és növénytávolságban.

Egy helyre csak egy szemet vettem, mert ez a módszer nem vált be, mert a drótkaró és más elősdiék nagyon kedvelik s így nagyon kellett több lerágott növényt. Vessünk többet. Abból jut is, marad is, de amikor megerősödött, távolítsuk el az egyiket, mert erősen bokrosodó természetű nem tűri a drótkaró állást. Karót minden két fő közé kell alkalmaznunk, úgy mint a fenti rajz mutatja. Az idén már nem állott meg a növekedés a bokrosodás után, a foltos levelek száma pedig alig volt a tavalyi 100% helyett. Am a karókra kapaszkodás még mindig nehezen ment. Először oka az, hogy az indáit nem apró ragadós kéreg borítja, mint a mi paszulyainknál, hanem finom szőrözet s tapintata teljesen sima. Jobb olyan karókat alkalmaznunk, melyeket távolítjuk el az oldalágait. A karók magasra 2,5—3 méter legyen. Vetéskor szereti a szűrt gerezést. Azok a szemek, melyekre elvetés léptem, gyorsabban, egyenletesebben keltek ki és jobban fejlődtek.

Virágzása július közepe után kezdődött szakadatlanul tart az első dérig. A későbbi gazda könnyen megjárhatja vele, mert m

ak bimbót talál rajta, melyből egyszerre csak bukkanak a kis vékony kigyók, végükön etésbarna papucscsal. Ez a papucs a növekedő rész. Aki látni akarja ibolyaszínű virágjait annak idejében kell elhagyni az ágyat, mert múlt időben reggel 8 órára már minden virág kiva van. Előnyös berendezkedés ez, megdi a más fajokkal való keveredés ellen. Egy ágkocsánon csupán kettő a virágok száma s virágok között kis viasz párnácska van, lyet a darazsak nagy előszeretettel keresnek fel.

Az egyszer növekedésnek indult zöld hüvely akkor legalkalmasabb a fogyasztásra, amikor 50 cm. hosszú kisujnyi vastagságu és a szemek kezdenek kidomborodni rajta. Ebben állapotban *húsos, teljesen szátkamentes zöld bot ad.* Növekedése még nincs ugyan befejeve, mert a 60 cm. hosszúságot is eléri, mint fényképfelvétel is bizonyítja, hol egy 5 éves lány áll mellette. A háztartásban alkalmazva egy előnye az, hogy *tisztítása, szedése egy órádrész annyi időbe kerül, mint a hazai papulyoké.* 6—8 hüvelyt egymás mellé téve ugy lehet aprítani késsel, akárcsak a laskát. *Só, ecet vesőbb kell bele, gyorsabban megfő mint bármelyik eddig termelt zöld bab.* Ha túl hosszúra főzzük, szétfő. *Ize kellemes, kissé eltér ugyan a mi fajtáink izétől s valamennyire a föld komlóra emlékeztet. Egyik kísérletező tárgya gyanánt készíttette el vajjal és prézlivel egész elragadtatással beszél róla.*

Gyakran halljuk napjainkban a többtermést hangoztatni. Ha a „Kinai kigyót“ e személyből nézzük, ideálisnak kell mondanunk. *Termése zölden bátran tehető a mi babjaink termésének tizszeresére.* Fő aratási ideje augusztusra esik. Arra az időre, amikor már a többi föld paszuly elvénült.

Csővei nem egyszerre érnek s az egész növény valósággal *irtózik az árnyéktól.* Óva kell tenni azért mindenkit, *nehogy kukorica közebe ültessen.*

Szemei távol helyezkednek el egymástól, körülbelül 1 cm. hosszú és 0.5 cm. szélesek, kerek. Egy csőben 14—20 mag van.

Ime a „Kinai kigyó“, idegen földről Erdélyk hoztam. Tavasszal utjára bocsátom, hadd kísérletezzen vele más is. Idei termésem 20 kg. kagra tehető. Ugy vélem jót tettem vele gazdaimnak. *Magja kizárólag a Szolnok-Doboka-egyei Gazdasági Egyletnél kapható Désen, 10 szemenként egy leu.*

Dr. Nagy Endre.

A román politika hirei.

Nagyjelentőségű változás a kisebbségi politikában.

Ha igaz a hír, amit Bukarestből írnak: fontos fordulat várható a romániai kisebbségek sorsában. A hír a következőket mondja:

A liberális párt értekezletén Bratianu miniszterelnök a romániai kisebbségek helyzetéről beszélt és kifejtette, hogy *a kisebbségek közjogi helyzete a békeszerződésre van alapítva, amit a kormánynak nem lehet figyelmen kívül hagynia. A kormány elküldi delegátusait a csatolt területekre, hallgassák meg a kisebbségek kívánságait, amelyeket a lehetőség szerint teljesíteni is fognak, mert a kormány tudatában van annak, hogy az itt élő népek együttműködésére van szükség.*

Végre tehát több, mint négy esztendőre az imperiumváltás után észreveszik, hogy Romániában vannak nemzeti kisebbségek is.

A hírt nagy örömmel fogadják, ha annyit nem kellett volna eleddig csalódnunk. A közeljövő eldöni, hogy komoly kezdeményezésről van-e itten szó, vagy újra csupán szép szavakat mondanak.

Két tanár ellenkező tanítása. Románia közéletének mostan legizgalmasabb ügye: a zsidókérdés. Az egyetemi ifjuság körében indult meg a zsidóellenes mozgalom s célja röviden az, hogy a zsidó fiatalságot kiszorítsa az egyetem padjaiból vagy legalább is lehető legkisebb számba engedje oda. A zavargások, amelyek különösen Bukarestben dultak, józan politikusok megítélése szerint a kölföldön nagyon sokat áriottak Románia jóhírének. Épen ezért sok nyilatkozat hangzik el és sok kísérlet történik az antiszemita mozgalom megszüntetése végett. Jorga Miklós egyetemi tanár annyira szívére vette a belső zavargásokat, hogy elkeseredésében lemondott az egyetemi tanárságáról s ez elhatározását a miniszterelnök kívánságára sem változtatta meg. Egy másik egyetemi tanár Cuza, az ellenkező álláspontot képviseli. Cuza a zsidóellenes mozgalom pártján van s maga is a parlamentben és a diákság körében hangos támadásokat intéz Románia zsidósága ellen. Az egyetemeken az előadások továbbra is szünetelnek, ami nagy hátramaradást jelent a fiatalság számára.

A kisebbségi kérdés a sajtóban. A lapok élénken tárgyalják, hogy Bratianu, aki hallani sem akart eddig a kisebbségi kérdésről, miért pengtet most engedékenyebb hurokat. Egyik magyarázat szerint az ellenzéki pártokat és főként a nemzeti pártot akarja a kedvező ígérettel tulszárnyalal, másik magyarázat szerint

Duca külügyminiszter hozott a külföldről olyan információkat, hogy a kisebbségi jogokat bele kell foglalni az alaptörvénybe. Az új szellem gyakorlatban máris érezteti hatását. Az *adótványokat* hír szerint magyarul is kifogják adni.

KÜLFÖLD

A francia megszállás eseményei. A francia közvélemény annak idején nagy helyesléssel fogadta a megszállás tervét és ez ügyben a parlament is szinte egyhangú bizalmat szavazott a Poincaré-kormányának. Az elmúlt hetek némiképpen kijózanították a vérmes reményű franciákat. A hírlapokban is, politikai gyűléseken is kezdik kérdezni, hogy voltaképpen mi hát a haszon a megszállásból? Francia bankárok beismerik, hogy a megszállás nem hozott gazdasági előnyöket s félve a következményektől a maguk tőkét angol értékpapírokban igyekeznek elhelyezni. Egy francia lap szemére veti Poincarénak, hogy az ország közvéleményét nem tájékoztatta a nehézségekről s bekövetkezett az a helyzet, hogy Franciaország mind több jogsértést követ el ugyanakkor, amikor Németországnak a kis mulasztásokat is szemére veti.

Újabb francia támadás Németország ipara ellen. A Ruhr-vidéki szén elzárása természetesen nagy nehézségeket okozott a német iparnak. Siínes és nagyiparos társai megkísérelték, hogy a Ruhrvidéki szénét pótolják. Angol szénbányákkal szerződéseket kötöttek, amelyek értelmében Németország nagymennyiségű szénét kapna Angliából. Az angol szénszállítmányok élet vennék a francia rendszabályoknak, a német vasutak szénhez jutnának, a gyárak tovább dolgozhatnának. Most a franciák ezt a menekülési kísérletet is el akarják vágni. Németország legnagyobb kikötő városát, Hamburgot, ahol az angol szénét partra raknák, meg akarják szállani. Hamburg megszállása nemcsak Németország, hanem Anglia és Amerika érdekeit is súlyosan sértené és egészen felboríthatná a világhelyzetet.

Amerikát hívják segítségül. A Manchester Guardian című angol lap azt írja, hogy a francia megszállásnak eddig csak egy látható eredménye van: szétromolta a Németországot illető békeszerződést. Új alapot kell tehát találni az európai kérdések rendezésére. Nemcsak a pénzügyeket, hanem a területi változásokat is felül kell vizsgálni, még pedig Amerika közreműködésével. Angliában mind énénebb hangok szólnak meg a békeszerződések sújtó rendelkezései ellen.

A keleti helyzet. A lausannei konferencia megbukása óta az események inkább a háborus bizonyodalmak felé haladnak. A két elveseredett ellenfél: a görögök és törökök harcra készen állanak egymással szemben, sőt hírek jönnek arról, hogy a görögök át is keltek a határukl kijelölt Marica folyón. A törökök elszántan várják a fejleményeket. Szmirna kikötőjét robbanó aknákkal zárták el az idegen hajók elől. A diplomata Izmed pasától valószínűn rövid idő alatt Kemal pasa, a hadvezér veszi át a törökök sorsának intézését. Liman von Sanders német alahábornagy, a török

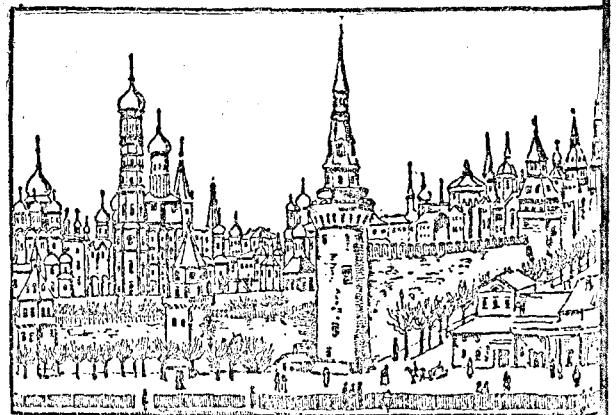

Mustafa Kemal pasa

hadereg átszervezője felolvasást tartott a budapesti Zeneakadémián a törökökről. Öt évig szolgált Törökországban Liman von Sanders s legjobb tisztje egyike éppen Mustafa Kemal akkori ezredes. Kemalról a következő leírást adja felolvasásában Nyulánk természetű, szőke, kitűnő modoru ember. Beszél franciául, ami érthető, mert a háboru előtt a diplomáciai szolgálatban állott.

Anglia felszólítása Romániához. A Lancia című lap közlése szerint az angol kormány felszólította Romániát, hogy török háboru esetén küldjön csapatokat Konstantinápoly ellen. Románia visszautasította az ajánlatot, mert semmiféle háboruban nem akar részt venni.

Oroszország magatartása. A népek érdekei szempontjából mértékben fordul Oroszország felé. A legkülönfélébb hírek keringenek Oroszországról.

MOSZKVAI RÉSZLET

várható magatartásáról. Ezek szerint Oroszország csak Törökországgal, hanem Németországgal is új szövetséget kötött s készen áll arra, hogy avatkozzék az európai viszályokba. Ujabban kalandos hír kelt szárnyra, hogy Hindenburg Moszkvában van és részt vesz a háborus készülődések intézésében. A bolsevisták tehát elérték, hogy mint közvetítő tényezővel számolnak velük. Más kérdés, hogy ez a számítások.

A forrongó Balkán. A törökök ellen készülők támadások nagy mozgolódást keltek a Balkán népe között. Bulgáriában a kormány lemondott s most az a veszély fenyeget, hogy olyan elemek kerülnek felül, amelyek fegyveres bonyodalmakba sodorják be az országot. (A bolgárok tudvalevően mind a jugoszlávoknak mind a görögöknek ellenségei.) Jugoszláviában jelenleg választásokra készülnek. Az előjelek szerint nagyon megnövekedett azoknak a száma, akik a belgrádi kormánnyal nincsenek megelégedve és a maguk országrészének önkormányzatot követelnek.

Rövid hírek. Az angol munkáspárt elhatározta, hogy a jövő hetekben nyolcszáz népgyűlést tart, amelyeken tiltakozni fog a megszállás ellen. — Csicserin és Krasszin, az orosz külpolitika irányítói, Berlinbe érkeztek és tárgyalást indítottak a német—orsz kereskedelmi megégyezés érdekében. — Ludendorf, a német haderő háborus vezérkari főnöke meglátogatja Ausztria némely vidékeit. A földmives nép mindent nagy lelkeséssel fogadta, az ipari munkások azonban tüntetéseket rendeztek ellene. — A Le Journal című francia lap cikksorozatot ír Magyarország mostani helyzetéről. Egy csomó vádat sorol föl, amelyek a kisantantól erednek. Ezek szerint Magyarország titokban nagy hadsereget tart fenn, amellyel az ország területi épségét akarja visszaállítani. A magyarok számításait Németország diadalára alapítják, Franciaország ellen ellenséges érzéssel vannak. A francia lap folytatni fogja leleplezéseit, amelyek — láthatóan — nem sok tárgyalagosságról tanuskodnak.

HÍREK

Glattfelder püspök pásztorlevele. A gazdag Bánát művelődési intézményeit is bizonyosabb alapokra kívánja fektetni a fenntartó egyház Glattfelder temesvári püspök mélyen megható pásztorlevelében hívja fel híveit a fajmentő munkára s az erdélyi egyházak példájának követését köti lelkeikre. Eddig a helyzet az volt — írja a püspök — hogy a katolikus iskolák az államtól kaptak segítyt, ma már ez a fényes állapot megszűnt s így elérkezett az ideje annak, hogy a hitvallásos iskolák tényleg a hívő nép intézményei legyenek, hogy ne hatósági kényszerrel, hanem mint lelki szent kincsét szeretettel tartsa fenn. Tudomásul kell venni, hogy a már létesített vagy létesíteni szándékolt kulturintézmények csak akkor fognak fennmaradhatni, ha nem egyéni, jóakaratra, ötletszerű támogatásra és jótékonyásra lesznek fölépítve, hanem ha létük intézményesen lesz biztosítva.

Sorozás. A hadügyminiszter rendelete szerint az 1924-es korosztály sorozása országsszerint február 28-án kezdődik.

A „Szárasság“-pártja. Amerika a messzi távolból meglehetősen részvételezőleg figyeli az európai

népek pusztító marakodását. Neki egészen más kérdések megoldásán jár az esze, mint a mi világrészünk hatalmasainak. A legnagyobb ellentét, amely az ottani pártokat elválasztja, abban áll, hogy némelyek tovább is fenn akarják tartani a háboruban behozott szesztilalmat, mások meg akarják engedni a szesz italok fogyasztását. Ez idő szerint a „Szárasság“-pártja, vagyis a szesz ellenesek pártja van többségben s a kormány intézkedéseit is ez a párt irányítja. Roppant szigorúsággal vigyáznak, hogy amerikai polgár szesz italhoz ne juthasson. Az Amerikába igyekvő hajókon is csak addig szabad szesz italot kímélni, míg a hajó 3 mérföldnyire ér a partokhoz, akkor minden szesz itali el kell zárni. Fájdalom, mi csak vészes kiáltásokkal küzdhetünk a korcsmak ellen. Vajha, a mi döré népünk maga alakítaná meg minden faluban a „Szárasság“-pártját.

A gyöngye próféta. A világháború végén nem volt ünnepelebb ember, mint Wilson, az amerikai köztársaság elnöke. Ugy beszéltünk róla, mint az újkor prófétájáról, aki politikai tetteivel, a híres tízenegy ponttal meg fogja váltani az emberiséget a gyűlölködéstől s alapját veti meg egy békésebb, boldogabb korszaknak. Azonban a bizalom és a reménykedés csakhamar lesújtó csalódásra változott. Wilson a béketárgyalásokon végtelen gyöngye embernek bizonyult, akit a győztes államok diplomatái kijátszta, félreállítottak, tetszésük szerint befolyásoltak. Ezek után Európa ugyancsak kiábrándult a gyöngye prófétából. Ugy látjuk, hogy Wilson urat immár a hazájában sem tekintik prófétának. Amerikai hírek szerint odahaza is őt hibáztatják a világ mostani kínos vergődéséért és elvétye sem lehet olyan emberrel találkozni, aki elismeréssel nyilatkoznék történelmi szerepiéséről.

A hó haszna. A sok hó termékenyítőleg hat a talajra, mert sok növényi táplálék van benne. A téli nagy hóeséseket igen előnyösen felhasználhatjuk a gyümölcsfák virágzásának késeltetésére, amit a májusi késői fagyok elleni védekezésből kell tennünk. A fák tövére körös-körül lapáttal sok havat hanyunk, ami által a hó onnan fog legkésőbb elolvadni s így a fa is 1-2 héttel később fog hajtani, virágozni, szóval akkor, amikor már a májusi fagyok elmúltak.

Bírói ítélet valuta-ügyben. Krisán Jakab amerikai kivándorló több évvel ezelőtt 50 dollár kölcsönt adott a szimén Amerikába vándorolt Pompe Jákóbnak. Pár évvel ezelőtt mindketten hazatértek Amerikából s megtakarított pénzcskéjükből gazdaságot rendeztek be. Krisán egy ízben megszorult pénz dolgában s arra kérte adósát, hogy Amerikában adott 50 dollárját adja vissza, Pompe Jákób kijelentette, hogy kölcsönt szívesen visszafizeti, mert most anyagi helyzete megengedi. A dollárkölcsönt azonban oly arányba volt hajlandó visszafizetni, amintőben a kölcsönadás idején a leu és a dollár egymáshoz állott. A hitelező ezt nem akarta elfogadni, azzal érvelt, hogy ő annak idején 50 dollárt adott kölcsön, neki teljesen közömbös, hogy a dollárnak ma mi a kurzusa és dollárban követeli vissza a kölcsönösszeget. Ebbe viszont az adós nem akart beleegyezni s így perre került a dolog. A pör a gyulafehérvári járásbíróság előtt indult meg és a bíróság az adós javára döntött, mert az ítéletben arra kötelezte a hitelezőt, hogy fogadja el az összeg kiegyenlítéséül

a dollár akkori értékének megfelelő leumennyiséget. A hitelező ez ellen a határozat ellen a kolozsvári ítélőtáblához felebbezett. A tábla az első bíróság ítéletét megváltoztatta és arra kötelezte az adóst, hogy nem a kölcsönadás napján, hanem a visszafizetés idején érvényes árfolyam szerint fizesse ki leuval dolláradósságát.

Ijúsági előadás az iskoláért. A nyárádmonti Mikháza község február 2-án és 4-én szineloadást tartott katolikus iskolája javára. Tóth Ede: „Falu rossza” című hangulatos népdarabot hozta színre a helybeli ijuság. Lelkesen játszottak, mint akik tudatába vannak annak, mit s miért tesznek. Bátli Tercsít Sikó Erzsí mély érzéssel utánozta, Feledi Borist Kacsó Agnes kedvesen játszotta, Gonosz Pistát Sikiódi Péter életlenül alakította, a többi szereplők is mind mind nagyon ügyesen mozogtak a színpadon. Hogy katolikus iskolájoknak minél többet adhassanak, az előadás utáni táncmulatságon is beléptidíj szedtek. Az ijuság vallásos gondolkodására mutat az az eljárás mód is, hogy táncsal egybekötött eme szineloadás, nem az ünnepnap előestéjén, hanem magán az ünnepen rendezték, hogy a déliótti istentiszteletet se hanyagolják el. Tanulhatnának tőlük a többi községek ifjai is! Az előadást Sikó János rendezte, kitől maga az egész eszme származott, a betanítást pedig Simonffy Ferencz helybeli tanító oldotta meg sikeresen. Szeretnők, ha ez a kezdet kezdete lenne s ily lelkesülten haladnának előre a megkezdett uton, hogy iskolájokért minél többet tehetnének, melyért a legnagyobb áldozat sem sok. Mostianság az iskola a mindennünk.

Mennyi tojást tojik egy tyuk? Megállapították, hogy életében átlag egy tyuk 600 tojást tojik. A kikelés első évében 30-at, a másodikban 115—135 darabot, a harmadikban 180—200-at, a negyedikben 80 darabot és így tovább minden évben kevesebbet és kevesebbet. Legjobb tojó a magyar paraszt és a kopasznyaku tyuk. A nagyobb növésűek közül a Lángsán, Plymouth, Rochs és az Orpington. Amint láthatjuk 3. événél tovább nem érdemes a tyukot tartani.

Hogyan védekeznek a japánok a drágaság ellen? Japánban a drágaság éppen olyan nagy gondot okoz, mint bárhol Európában, pedig a japán pénz a yen még az amerikai dollárnál is jobb. Hogy mégis Japánban a drágaság emelkedik, azt a világpiacon árainak emelkedése okozza. A drágasággal szemben most nagy és komoly harcot kezdett a japán kormány s az intézkedések között van néhány, amely azt mutatja, hogy Japánban a régi jó közigazgatás ma is megvan. Mindenekelőtt a városok hatóságai „Egyszerű élet” néven beltöket és étermeket nyitottak, hatósági üzemeiket állították fel, amelyekben az egyszerű élethez szükséges mindennemű árucikk kapható. Magának a fővárosnak Tokónak 500 ilyen üzlete van. A kormány leszállította az elsőrangú élelmiszerek szállítási tarifáját, valamint a középminőségű dohány árát. Kitermelési áron bocsátja a lakosság rendelkezésére az állami erdők fáját, szigorúan ellenőrizteti az árufelhalmazást, pontosan megszabta a bankok által adott hitelek kamatát s végül rendelkezéssel írt elő a betéti kamatlábat, hogy a nép takarékosági hajlamát elősegítse. S a japán politika legfőbbképpen most abban nyilvánul meg, hogy a drágasággal szemben a belső termelést minél jobban fokozza.

Sötét jósálatok az 1923. évre. A kalendáriumi időjósálatok igen sokszor mondanak csütörtököt, pedig állítólag a természetnek hosszas megfigyelésén alapulnak. Ujabbban jósok szólnak meg, akik szintén bizonyos tanulmányuk alapján, a múlt eseményeiből akarják a jövőt megjósolni. Ezek közé tartozik egy Kemerich Miksa nevű történettudós is, aki azt állítja, hogy a jövő eseményeit előre ki tudja számítani. Állítása szerint a világháborút is pontosan megjósolta. Noshát az 1923. évre ugyancsak nagy eseményeket jósol Kemerich ur. Németországban — ugymond — polgárháború fog kitörni és az ország két részre szakad. Óriási háború indul meg Ázsiában, amely az egész földgömböt fölforgatja. A sárga faj, a japánok, kínaiak fogják az európai népek ellen küzdeni. Oroszországban visszaáll a cári uralom s reneszánsz bosszút áll a boisevistákon. Törökország diadalmasan ellenáll az angol uralomnak. — Mi válik be mindezekből? Annyi bizonyos, hogy Ázsiában mind puszkaporosabb lesz a levegő. Egy év múlva többet fogunk tudni!...

Petőfi és Madách címen jelenik meg a napokban Dr. *Kristóf György* professor kiváló tanulmánya a Minerva R.-T. kiadásában. Amint Kristóf dr. minden írása, ez is tanulmányos és élvezetes fejtegetője nemzeti és keresztényen irodalmunk értékeinek. Ára 40 leu, megrendelhető a Minerva R.-T.-nél Kolozsvárat. Ismeretét közelebb hozni fogjuk.

„Korunk szellemi válsága” cím alatt közelebről megjelenik a Minerva R.-T. kiadásában Dr. *Tavaszy Sándor* theol. professornak a lelkesítő kurzuson tartott nagyértékű sorozata, az irracionális, okkultizmus, oricualizmus és relativizmus kérdéseiről. A kb. 5—6 ives munka ára 20 leu lesz, előfizetési lehet a Minervánál. Mindenkinek mélyen ajánljuk figyelmébe ezt a korunk világnézeti harcában nélkülözhetetlenül szükséges, pompás tájékoztatót. Ismereteni fogjuk.

Fél kg. gyapju vagy két kg. sajt árával
megmentheti birkáját a pusztulástól!!

DISTOL

biztosan meggyógyítja metely-
kóros juhait és szarvasmarháit!

DISTOL

Egyszerű a kezelés! Biztos a gyógyulás!
Kapható Gergely F. utóda drogériájában
Cluj—Kolozsvár.

Gea-Krayer Droguerijában, Temesvár, — Hietsch & Co. chem. laboratóriumában, Szászsebes, — Dr. Guttmann Béla gyógyszerárában, Szatmár. — Krafft és Hubert Droguerijában, Brassó, — Lukács László gyógyszerárában, Kézdivásárhely. Továbbá bármely gyógyszerárában.

Ne várjon addig, míg állata meghal! ☺

GAZDASÁGI ÉS TÁRSASÁGI ÉS MÉLTYEN ÉS MÉLTYEN ÉS

A szikes talaj is teremni fog. Magyarország lelt mezőgazdaságában sokféle kísérletezés folyik. A vetőmag megjavításán, amott a talaj okos kihasználásán dolgoznak. Nagy jelentősége van annak a kísérletnek, amely a szikes talajokat akarja termékkennyé tenni. Egy mérnöknek sikerült olyan gépet előállítani, mely a szikes talaj felső rétegét fölpuhítja s fokozatosan mind mélyebb rétegeket von be a művelésbe. Kísérletek Németország gazdaköreiben is nagy érdeklődést keltek.

Levél a szerkesztőhöz! Tisztelt Szerkesztő Ur! G. Göndör János szakadati lakos és gazdatársaim kiadottuk a „Magyar Nép” újságban ajánlott „Distolt” máinkon. Az állatok nagyon erősen mételyesek voltak. Nemrég vettem 27 drb-ot, abból már 26 elhült. A megmaradt egy darabot, amelyik már felállan tudott és a többi nyájamból még a leggyöngébb karmat, ami már ugyis veszendő volt, a Distollal kezeltem. Egyet előbb leöltünk és csak úgy hemzsegett benne a féreg. Biztosak voltunk abba, hogy a kezelt állatok mind elpusztulnak. És nem az történt. Hihetetlen eredményt értünk el. Nem reméltünk semmit, azt meg nem, hogy a gyógyíthatatlannak gondolt állatokat megmenteni lehessen. Legnagyobb csodálkozásunkra ezek a Distolozott állatok, amelyek már nem ettek, csak tüdtek, 4—5 napra javulni kezdtek, aztán jóízűen kezdtek enni és olyanok lettek, mint az egészségesek. 2 napra levágtunk közülök kettőt és ezeknek a májában egyetlen élő mételyt nem találtunk. A nem kezelt állat májában 63 mételyt olvastunk össze. Örülünk, hogy gazdatársunknak a Distolt, mint a mételykor biztos gyógyszerét ajánlhatjuk. Aránylag csekély költséggel nagy veszedelemtől, kártól menekülhet a gazda. Gy mondják, hogy a mételyes szarvasmarhákat is teljesen kigyógyítja, de ezt még nem próbáltuk ki. Kérjük a Szerkesztő Urat, hogy okulás végett tegye közzé. Tisztelettel, Szakadati 1923 január 28. Göndör János, Flórián Ilse, Szilágyi Imre, Nagy Elek, Karozsos János gazdálkodók.

Terményárak. A leunak ugylátszik csakugyan meg van az a sokatemetgetett belső vásárlási képessége. abból is megállapítható, hogy a terményárak, melyek mindenkoron a pénz igazi vásárló értékének a mérőközei, a leu külföldi áresése ellenére is alig-alig emelkedtek. Csupán a nagy tételben kötött vásároknál látunk nagyobb áremelkedéseket, így a buza forgalmi ára

vagonlételes vásár esetén 450—460 leu mázsánként, az árpáé 400, az ótengerié 400—460, a buzakorpáé 220—230, a rozsé 300—330, a káposzta repcéé 110 leu. — A kolozsvári piacon a kisvásáros forgalmiárak febr. 12-én a következők voltak: buza nagyvékája (30 lit.) 90—100 leu, árpa 75—85, rozs 80—85, idei kukorica 85—90, zab 50, kendermag 220, gránátaszuly 200—220, fehéraszuly 120—130, burgonya kisvékája (20 lit.) 35, kilóra 2.50, nyári rózsapityóka 3, fokhagyma kilója 16 leu. — Tehéntej literje 6—7, bivalytej 9—10, tejtől literre 25 és a piaci vaj kilója 70, teavaj üzletben 90, tojás 1.30 leu.

A brassói piacon: buza vékája (25 lit.) 70, árpa 50, tengeri 60, zab 40, paszuly literje 5, borsó 8, lencse 16, mák 20, burgonya vékája 20, hagyma kilója 2, káposzta darabja 2, alma kilója 6—12, körte 8—15, dió 15 leu, vaj kilója 60—70, tejtől literje 20—22, tehénturó 10—12, tojás darabja 1—1.30.

Kézműves iparunk bajai és kívánságai.

Cherciu János iparfőfelügyelő úr a legközelebbi iparfőfelügyelői értekezletre menvén, azt a kívánságát fejezte ki szerénységem előtt, írjam le és foglaljam össze a kézműves ipar bajait és kívánságait, hogy alkalmas időben és helyen annak alapján előterjesztést tehessem.

Vállalkoztam ugyan ezen nehéz feladatra, de jól tudom, hogy a kézműves ipar ügyét-baját az iparfőfelügyelő úr sokkal jobban ismeri mint én, mégis vállalkoztam a kérés teljesítésére, hogy ez által a kérdést előbbre vigyem és a megoldást könnyebbé tegyem.

Tudvalevő, hogy kézműves ipar nélkül nincs különleges szép alkotás, nincs egyéni kívánságot teljesítő termelés, nincs és nem lehet a gyáripárban fejlődés és mégis azt látjuk, hogy az országokat iparilag — gyáriparilag — naggyá, tökeerőssé és gazdaggá tevő ezen kisipar különösen hazánkban nincs kellőleg méltányolva, érdekei nincsenek megvédve és felkarolva. Mindenféle segítő módokat találnak ki a gyáripár fejlesztésére, erősítésére és ugyanakkor azt látjuk, hogy a gyáripár apjára — vagy nevezzük szülőanyának — a kézműves iparra, ennek támogatására súlyt nem helyeznek. Pedig számtalan példa áll előttünk, hogy csak ott és azon iparág emelkedett tökéletesen

gyáriparrá, ahol és amelyben kellő számú képzett műhelyben kézműves munkaerő volt.

Éppen ezért országos és állami érdek, hogy a kézművesség az állam részéről fokozott figyelemben, segítségben és támogatásban részesüljön, hogy a kézműves iparosság kívánsága meghallgattassék és szükségletei figyelembe vétessenek. Mik ezek a kívánságok és szükségletek?

Első sorban is egy jó ipartörvény, mely a képzés fokozását a tanonc tartása, a tanonc szakszerű iskoláztatása, a kellő gyakorlati idő miként való eltöltésével részletesen szabályozná. 14 évesnél fiatalabb, 4, de legalább 2 középiskolai végzettség nélkül tanonc ne legyen szegődíthető. Minden szakmában megfelelő inasév tényleges kitöltése nélkül ne lehessen senki segéd és megfelelő időben szabályozott tényleges segédi gyakorlat nélkül ne lehessen iparos senki. Súly fektetendő volna ezen ipartörvényben a szakoktatás, a szakrajz és közismereti tantárgyak fokozottabb és célszerű tanítására, a továbbképző tanfolyamok rendszerítésére, természetesen az állam költségén, mert hiszen az érte hozott áldozat bőségesen megtérül a tökéletes produktumok, a feldolgozás és értékesítés által elért több értékben. Ezen oktatásban első sorban és legtöbb beleszólást a gyakorlati ismeretekkel bíró iparosoknak kellene biztosítani, mert ők ismerik a szükségletet, a hiányt és az irányt, melyben ezen intézményeket tartani kellene.

A kötelező és kényszer-társulatot is fenn kell tartani a kézműves iparosság részére az ipartörvény keretében és ipartestület formájában, természetesen hatáskörét nem hogy csökkenteni, de bővíteni kellene. Az ipartestületek, különösen a szakmai ipartestületek teljesíthetik egyedül és legtökéletesebben a szakmák működési képességeinek, a termelésnek fokozását, az anyagellátás biztosítását és a készárúk helyes értékesítését. Az ipartörvényben volna még sok, az iparfejlesztését célzó és érdekeit szolgáló megoldás biztosítva, melynek minden részletét nem áll módomban itt feltárni. Ehelyett megállapítom, hogy első kívánsága, tehát a kézműves iparnak *egy új ipartörvény* létesítése, a képzés szigorítása, az ipartestületi intézmény és hatásköre kibővítése, ipartestületek központja, valamint az ipari szakoktatás fejlesztése.

Második kívánsága a kézműves iparosságnak az állam hathatós anyagi támogatása, mely állhat kamatmentes kölcsönből, gépi- és műhelyberendezési, szerszámsegélyből, állami megrendelések nyújtásából, adóelengedésből, végül jutalmakból.

Kamatmentes kölcsönt kellene adni oly már meglévő iparosnak, ki vállalata továbbfolytatásához kellő biztosíték mellett igényeli azt.

Gépi- és szerszámsegélyben részesítendő volna a

munkájában nagyobb előhaladást felmutatni tudó önállósulni akaró munkás vagy oly iparos, ki meglévő műhelyét fejleszteni akarja, vagy eddig be nem vezetett árúk termelését akarja felvenni gépi- és szerszámsegélyek pótlására, mint a segélyes legtokéletesebb formája szolgálna az ipartestületi vagy ipartestületi szakosztályok felügyelete és vezetés alá az állam által adott és berendezett tökéletes műhelyek szintén főfeladatát kell, hogy képezze államnak a kézműves iparnak állami megrendelésre való támogatása. Itt kell megemlíkeznem az egyes iparoscsoportok által vagy egész szakosztályok által létesített szövetkezetek szükséges és elengedhetetlen támogatásáról. Ezek támogatása nem egyeseket, hanem egész csoportokat érint, éppen ezért kézműves fejlődése céljából a legcélravezetőbb eszköze ez a támogatásnak. Ily szövetkezeteket a megrendelés megvalósításában, anyagraktárak felállításában, kész áru adandó előlegek adásával, ipari hitelszövetkezetek által való támogatásával volna célszerű segíyezni.

Legyen törvény, mely a kézműves iparosokat azzal, hogy az állami és közmunkák megfelelő részére a kézműves ipar részére való kiadását szabályozza, rendel. Még az esetben is, ha az némileg drágább volna, mint a nagyipar ajánlata. Ezt különösen megérdemli a kézműves ipar, mert tökéletesebb, jobb, tósabb és szebb munkát ad, mert számbelileg is több embert foglalkoztat, mert ő neveli a gyárosoknál termelő munkást stb.

Nyújtson az állam a kézműves iparosoknak kamattal nélkül adókedvezményt. Kötelessége ezt tenni előbbi okokon kívül azért is, mert a kézműves ipar szerint tökeszegény és mert a kézműves termelés soha sem oly szapora és gyors, mint a gyáriparral így csak ezen kedvezmény esetén veheti fel — a gyáriparral a versenyt.

Adjon az állam jutalmat a kézműves iparosok még pedig tekintélyes összegben, ha a tanoncnévvel az iparág művészi tökéletesítése, új termelési ág létesítése terén a külföld előtt az iparosságnak hírnevet tekintélyt stb. szerez. Ezek közhasznú volta az állam előnye annyira kézenfekvő, hogy ezt bizonyítva felesleges. Éppen ezért az áldozatot megérdemli.

Harmadik kívánsága a kézműves iparosságnak hogy államfenntartó mivoltának megfelelőleg érdeksítése az állam arra, hogy törvények tervezése és megalkotása kapcsán véleményét szervezetei útján kikérje, figyelemre méltassa. Nem tette ezt még a regátbeli iparosság sem, velünk erdélyiekkel pedig még kevésbé. Az iparosokra és az iparfejlesztésre káros törvényeket tehát vonja vissza és pótolja megfelelőekkel. Ilyen például a szakszervezetekre vonatkozó törvény, mely lévén kötelező, az eddigi rendeletet is felborította.

az új kereskedelmi és iparkamarai törvény, — talán még nincs életbeléptetve s ne is legyen — mely a kézműves iparos polgárt az erejével arányban nem álló kamarai adóval sújja ugyan, de az ügyek intézésében beleszólást még közvetve sem enged meg. Ilyen a magyaroktól átvett és kezdet óta rossznak ismert munkásbiztosítási törvény, melynek okatlanul rossznak való minősítését, tehát jóságát csak most látjuk, midőn a román törvény határozatából, minden törvény ellenére, egyszerű miniszteri rendeletre autonómiajától, igazgatóságától megfosztanak, melynek tagjait a megillető tappénz, gyógyszer és más szükséges segélyezésből kiudnak, ellenben a járulékok szedését folyton emelik úgy, hogy ma már a tagok jogia 20 %-ra leszállítottak, kötelezettségei azonban 800 %-al fel-emeltettek. Ezen törvényben adott jogok elkobzása, a fizetendő járulékok sokszorozása, a kézműves iparosság egyik legfőbb baja. Bizvást állítom, hogy a kézműves iparosság minden ellenszolgáltatás nélkül — mert hiszen a munkásbiztosító pénztárnak tagja sem lehet — a legnagyobb áldozatot hozza ezen intézményért, melynek fenntartása pedig kizárólag az állam kötelességének kellene hogy legyen, mert hiszen kinek az érdeke első sorban, hogy egészséges, munkabíró ipari munkássága legyen, ha nem az államé?

Mi lehet főbb és nagyobb érdeke az államnak, minthogy a törvényeket és rendeleteket, azok végrehajtását a polgárok ismerjék s mégis azt látjuk, hogy ezeket különösen az erdélyrészi és nemzeti kisebbségi vidékekkel nem közlik. Fordítások vannak ugyan, melyek egymással ellentmondók s éppen ezért károsak úgy az államra, mint a nemzetiségi polgárookra. Éppen ezért szükséges volna az állam érdekében is *hivatalos* magyar fordítású törvények szétküldése, szükséges volna különösen vidékünk körzetében még, hogy az állami adó bevallási iven, további mindenféle kitöltésre váró nyomtatványok, főképpen a betegsegélyező nyomtatványok nyomtatott szövege a román mellett magyar nyelven is nyomtatva legyen. Ezen felfogás helyességét minden hivatalvezető belátta és csak a túlzott sovinizmus az, mely a Cassa Cercuala vezetőségében sajnos, nagyobb mértékben van meg, mint kellene, az ügy hátrányára erőszakoskodik az iparossággal. És le kell még szögezmem, hogy csak itt a nagyváradai körzetben, mert már beljebb Erdélyben és főképpen a szászok lakta vidéken megértőbben kezelik ezen kérdéseket.

Ezekben vélem a kívánságok egyrészt tolmácsolni, melynek orvoslása és teljesítésével a kézműves ipar helyzete javulna. Van ugyan még számtalan panasz és orvoslásra váró feladat, egyelőre azonban az ismertetésből ez is elég. Fontos volna csak az, hogy illetékes helyre a kívánságok eljutván, oly jóakarattal és ügy-szeretettel kezelnék azt, mint körünkben Cherclu János

iparfelügyelő, ki minden alkalommal bizonyltykát adta annak, hogy minden iparügy iránt, legyen az nagy, vagy kézműves ipari érdekű, szíves készséggel igyekeznek azt felkarolni.

(Nagyvárad.)

Dévald László
ipartestületi titkár.

Élőmarhaárak Kolozsvárt a gyenge fölajtás mellett annak dacára is folyton emelkednek, hogy a mészárosok a ráfizetés miatt nem vásárolnak. Kővér marna l. o. kilója élsúlyban 23 leu. Jóminőségű tehén 14—16 leu. Jó minőségű ökör 16—18, gyengye minőségű marha 8—12 leu. Szopóborju darabja 1200—1400, gyengéb minőség 600—800. Zsirsertés kilója élsúlyban 36—40, hussertés 30—34 leu. — *Magyarlápason* a felhajáskor miniegy 3000 darab szarvasmarna volt. Az árak tartottak, vevő a szokottnál kevesebb jelentkezett és így meglepően kevés vásárt kötöttek. Az árak a következők voltak: jármás ökör párja 12—18 000 leu, kővér ökör 20—25 000 leu, fejős tehén 4500—5000 leu, fejős bivaly 5—6000 leu. A vadbörpiacon a következő árak mellett történtek eladások: rókabőr 700—750 leu, farkasbőr 1100—1200 leu, nyest 1800 leu, vadmacska 1200 leu darabonként.

Vasipar. A vasárak legkisebb alapára kg-ként elérte 10·50 leut. Rudvas 12—12·50 abroncsvas 13—14, alakvas 13—, vasgerenda 12—, finom fekete lemez 25 mm-ig 20—21, 5 mm-ig 18— és ezen felül 17—. Fedőlemez ^{650/1000} 18 sz. 21—, 20 sz. 22—, horgonyzott vaslemez 29—30, vashuzal 15·50—22-ig, vasszeg 16—28, öntvény 11·50—13, szekértengely 28—32—, fekete öntött zománcozott edény kg-ként 40—44 leu. Csavarárak árának emelkedése 70%. Marhalánc 18—36, tarkólánc 32—40, kötőféklánc 18—24, zabola (k) öns.) 4 kar. 1 pár 24—, hegyesásó 34—40, ásólapat 34—40 ig, ásólapat 34—40, kapa 30—36, acél villa 3 águ 24, 4 águ 26 leu.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár 1923. február 8. —

1 dollár	= 266—	leu
1 svájci frank	= 49·50	"
1 francia frank	= 17—	"
1 angol font	= 1235—	"
1 ola-z lira	= 12·75	"
1 cseh korona	= 7·85	"
1 dinár	= 2·45	"
100 német márka	= 1·10	"
100 magyar korona	= 7·50	"

A „Glausch“-féle „Haematicum“ aromaticus vas- és mangán elixir

a legnevesebb orvosok által ajánlva

vérszegénység, sápadtság,
étvágytalanság és gyenge
testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzet! Napjában étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb.

Kapható mindenütt!

Vezérképviselet Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

MULATTATÓ

Katona-temető.

Csak egy álom, csak egy emlék
 Csak feledés, — egyéb semmi.
 Mért is kelle annyi ifjat
 Messze-messze eltemetni?! . . .

Mért is kelle oda menni,
 Hol a vész dúlt, vihar szakadt?
 S ezer vesztett remény után
 Annyi özvegy s árva maradt!

Mennyi özvegy s mennyi árva,
 Várta s várja ma is őket . . .
 Tudom százszor megcsókolnák
 A roskadó temetőket!

Mennyi anya s hű szerető,
 Várta s talán ma is várja! . . .
 Nem jönnek ők vissza többé,
 Ne várjátok — mindhiába! . . .

Ott maradtak, ott porladnak,
 Idegen föld siri ágyuk.
 Eltemetve szegényekkel
 Minden álmuk, minden vágyuk.

Ha valaki van közöttünk,
 Aki őket elfeledte,
 Gonosz ember! — nincsen annak:
 Érző szive, érző lelke!

Bajtársaim! Kik ott voltunk
 S a sors visszahozott minket,
 Legalább mi néha-néha
 Ujitsuk fel emlékinket!

Gondoljunk úgy néha rájuk,
 Ne legyenek feledésben,
 Édesebb lesz nyugovásuk
 Az idegen föld ölében!

S tavasz jöttén alkonyatkor,
 Ha vidul az erdők tája:
 Szedjünk össze virágokat
 Koszoruba, bokrétába.

És küldjük el lenge széltől,
 Sóhajunkkal messze földre,
 S tüzzük lelkünk koszoruját
 A katona-temetőkre! . . .

A Riska.

Köncöl János tartozik a községnek harminc forint földbérlettel.

A termés rossz volt. Köncöl János „pöcsétei” kap, hogy három nap mulva licitálják.

— Sebaj, — mondja a kezével legyintve, — behajtom a Riskát holnap a vásárra.

Az asszony helyesli ezt. A tehén árából lehet másik tehenet venni, meg a harminc forint is kikerül belőle. Az a másik tehén idővel csak ilyen jó tehénné nevelődik, ha gondozzák.

— Lakjatok jól utóljára tejjel, — mondja vacsorakor Köncölné a gyermekeinek, — holnap ki tudja, kaptok-e?

A hat gyerek összenéz. A hír nem tetszik.

Másnap reggel tehát kihajtódik a Riska. Nem valami különös tehén, csak afféle parasztnak való kurtaszarvu, téglaszínű kis barom. Az egyik sarva legörbölt még kicsi korán, a járása még totyakos, mint az öreg asszonyoké. De jó tehén, mert mindig sokat ad és okosság tekintetében sem utolsó. Mikor tavaly a csordást megtűtötte az istennyila, ez az egy tehén hazajött maga a csordáról és bebőgött a kerítésen.

A falu akkor összeszaladt, hogy miért jött haza a Köncölék Riskája? de persze a Riska nem tud emberi nyelven szólni. Ugy mentek ki aztán a legelőre és meg is találták a csordást az árokban, a jegenyefa alatt.

És íme, most a Riska megváltik a háztól, meg az egész falutól. Amint kihajtják az istállóból, megáll az udvar közepén és bőg, közben odadörgöli a homlokát a kutkávájához.

— Nye te, nye, — mondja újból János, gyöngéden rápöcögelve a botjával.

A tehén az utcáról visszafordítja a fejét a ház felé. János is visszapiilant.

Ott áll az asszony az ajtóban, a gyerekek között és törülgeti a kötényével a szemét.

— Nye te, nye, — mondja újból János, tovább indítva a tehenet.

Aztán, hogy az csöndes ballagással megindul az országuton, János leveszi a kalapja mellől a makrát; rátöm és kicsihol; és megy a tehén után látszólag egykedvűen.

Utközben találkozik Gál András sógorral, aki kereket visz a háján a kovácshoz.

— Hová? aggyisten! — mondja Gál András.

— Vásárra, aggyisten! — feleli Köncöl János.

— Vásárra-e?

— Vásárra.

— Eladja kend?

— El én.

— Aztán mér adja el kend?

- Mér? Hát azér, mer muszáj.
 — Muszáj e?
 — Muszáj hát.
 — Hát aztán mér muszáj?
 — Hogy mér muszáj? Azér, mer nem tok fizetni.
 — Nem tud kend fizetni?
 — Nem ám.
 — Hát aztán mér nem tud kend fizetni?
 — Mér? Hát azér, mer nincs pizőm.

A tehén már jól előre haladt. János hozzáemelint a kalapjához a mutatóujját. És a tehén után siet. Gál András is tovább ballag a kerékkal.

Utközben előtalálódik Kovács István is, aki a háza előtt pipázik.

- Hova? aggyisten! — kérdi Kovács István.
 — Vásárra, aggyisten! — felel Köncöl János megállapodva.

- Vásárra-e?
 — Vásárra.
 — Eladja kend?
 — El hát. Persze, hogy eladom.
 — Aztán mér adja el kend?
 — Azér, mer nem tok fizetni.
 — Nem tud kend fizetni?
 — Nem ám.
 — Hát aztán mér nem tud kend fizetni?
 — Mér? Hát azér, mert nincs mostan pizőm.

Még három emberrel elmondódik így a párbeszéd, azután Köncöl János kijut a faluból.

A falu végén dombra fordul az út. A Riska megáll a domb tetején és visszafordítja a fejét.

— Nye te, nye, — mondja Köncöl János, megütögetve a botjával.

A tehén előrenyujtja a nyakát és bög.

— Ejnye, hogy az isten... — mondja mérgesen Köncöl János.

De ez csak olyan méreg, amivel magát keményíti az ember.

— Ne bögj, Riska, — mondja aztán szelidebben, — lehet, hogy jobb gazdád lesz, mint én voltam.

A Riska még mindig nem bögte el a bögni valóját. Ráfordítja nagy fekete okos szemét Jánosra. Bizonyíthatn megszólal még ez a baromállat, ha sokat beszél vele az ember.

És mérgesen rácsapkod.

Déliáiban hintórobogás hallatszik az országuton. János meg se fordul. Ismeri a robogásáról a hintót. Az uraság hintója a faluból. Félrehajja az utból egykissé a tehenet és ballagdál utána nyugodtan.

Csakugyan az uraság jön.

Megállítja a hintót.

— Hová, János?

— A vásárra, nagyságos uram.

- Miért adod el a tehenedet?
 — Nem tudok fizetni.
 — Mit gondolsz, mennyit kapsz érte?
 — Nem tudom.
 — Hetven forintot?
 — Talán annyit kapok.
 — Hát a gyerekeknek mi lesz?
 — Lesz, ami lesz, — nyögi János.
 — Hát Jánoskám, megveszem én annyiért a tehenedet.

— Mennyiért, nagyságos uram?

— Hetven forintért.

János a fejét rázza és csöndesen válaszol:

— Annyiért nem adom, nagyságos uram.

— Hát mennyiért?

János ránéz a tehenre, s gondolkodik:

— Kapok én ezért nyolcvanát is. Nagyon jó állat!

— Hát megadom a nyolcvanát

Az uraság benyul a bugyellárisába.

A tehén legel.

János ismét ránéz a tehenére és a fejét vakargatja.

— Nagyságos uram, — mondja, — kapok én ezért többet a vásáron.

— No jó, hát még tíz forinttal megszerzem. Itt a pénz.

— Ne bögj, — mondja János, botot emelve a tehenre, — nem akar elválni tőlünk ez a cudar pára, mink neveltük szegényt. Megér ez száz pengő is, nagyságos uram.

— No annyit nem ér, János, de hát én azt is megadom csak azért, mert gyerekpajtások voltunk. Hallod, hát itt a pénz, fogd.

János még mindig nem nyul a pénzért. Csak vakargatja a fejét hol elől, hol hátul. Nézi a tehenet, amely legel is, bög is az országut zöldjén; s mikor legel is, rájok pillog bánatosan.

— Százhuszon alul nem adom, — nyögi végre elhatározottan.

Az uraság egyet gondol. Klvesz még husz forintot a tárcájából.

János ezt látva, kimelegszik.

— Nem adom, — mondja, — nem lehet.

— No, ha nem adod, — felel az uraság, — majd a vásáron találkozunk.

Köncöl János azonban nem megy a vásárra.

Visszafordítja a tehenet és ballagdál utána csöndesen hazafelé.

Este van, mikorra hazaér.

A gyerekek örömköltásokkal ugrálják körül és behajítják az istállóba.

— No? — kérdi az anyany, — nem tudta kend eladni?

— Tudtam volna, — felell János letéve a tarisznyát a válláról.

— Mennyiért kérték?

— Mit gondolsz?

— Hatvanért.

— Többért.

— Hetvenért!

— Hohó!

— Nyolcvanért!

— Még feljebb!

— Százért?

— Micsoda? De Isten engem, — mondja Kőncöl elégedetten, — még tán százötvenet is megadnak volna a Riskáért.

A gyerekek zsvajgása behallatszik az udvarról: „Riska, Riska! Jó estét Riska! Itt a kenyérem, Riska, neked adom!”

— Gyere no, — mondja János az asszonynak, — nézzük meg mink is a Riskát.

Gárdonyi Géza.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. K. Retteg. A küldött 77 Leut elszámoltuk. Ezután 7 példányban küldjük a lapot. Hálás köszönet jóindulatáért. — A Gy. Szőkefalva. Köszönjük az új előfizetőt. A küldött 180 Leut elkönyveltük. — K. J. Reszabánya. A naptárakért küldött 31 Leut köszönettel vettük. Rendesen 11 példányt küldünk b. címére lapunkból. Hálás köszönet odaadó fáradozásáért. — F. I. Szinérváralja. A küldött 219 Leut köszönettel elszámoltuk és lapunkból cetenként 65 példányt küldünk b. címére. Hálás köszönet nemes jóindulataért. Szívesen és örömmel látjuk munkatársaink sorában. Üdv! — J. L. Páké. Köszönjük a három új előfizetőt. Lapok mennek, naptárakat küldtünk. Vida Albert részére is megindítottuk a lapot. — D. Gy. Vadod. A küldött 180 Leut elkönyveltük. Köszönet az új előfizetőkért. Lapot és naptárakat elküldtünk. — Dr. F. Kézdimárkosfalva. A küldött 195 Leut megfelelőleg köszönettel elszámoltuk. — D. L. Nagyvárad. A 127 Leut köszönettel elkönyveltük. Naptárak elmentek. — Cs. L. Szilágynagyfalva. A küldött 198 Leut elszámoltuk. Szilágyi András ur nevére a lapot megindítottuk. Naptárakat küldtünk. Hálás köszönet fáradozásáért. — A. J. Gidófalva. A küldött 90 Leut előfizetés címen saját nevére elszámoltuk. Naptár elment. — A. J. Homoródmás. Köszönjük a bejelentett előfizetőket. Naptárt küldtünk. — F. M. Szatmár. Elismerés az új előfizetőért. A 44 Leut megfelelőleg elszámoltuk. — B. I. Marosvásárhely. Lapokat rendszeresen küldjük. Naptár még dec. 31-én elment címére. — K. B. Ikland. A küldött 220 Leut köszönettel elszámoltuk. — S. J. Szászlekenyze. A küldött 44 Leut köszönettel elkönyveltük. Előfizetése augusztus 1-én jár le. A felesleges naptárt kérjük visszaküldeni. — B. A. Nagyrátos. Itteni adatok szerint 1922. ápr. 1-től

22 Leut fizetett be. Kérjük a feladóvevények megküldését. — F. K. Kézdimárkosfalva. Naptárt még jan. 12-én elküldöttük b. címére. — N. L. B. L. Margitta. Háasán köszönjük a sok új előfizetőt. A küldött 652 Leut elszámoltuk. Naptárakat küldünk. — L. I. Lippa. A küldött 92 Leut köszönettel elszámoltuk. — B. L. Pir. A küldött 330 Leut köszönettel elkönyveltük. Naptárakat küldtünk. — P. B. Barót. A küldött 96 Leut köszönettel elszámoltuk. — I. D. Csikszentgyörgy. Előfizetése 1923. jul. 1-én jár le. Ugyanigy áll a Cs. M. előfizetése is. Naptárakat küldtünk. — Cz. I. Gyepes. A hozzánk juttatott 138 Leut köszönettel megfelelőleg elszámoltuk. — Ijj. B. S. Somlyóujlak. A küldött 270 Leut elszámoltuk. Lapunkból 7 példányt küldünk b. címére. Hálás köszönet odaadó ügybuzgóságáért. — Sz. J. Déva. Előfizetése a most küldött 44 Leu beszámításával 1922. dec. 31-én lejárt. A múlt évre csak 22 Leut vételeztünk be. — S. I. M. Gy. Monostor. Előfizetése 1922. dec. 31-én lejárt. Naptárt küldtünk. — S. Gy. Szentkeresztbánya. Naptárt jan. 12-én elküldöttük. — H. J. Nyáradgálfalva. Hálás köszönet az új előfizetőkért. A küldött 490 Leut elszámoltuk. Új előfizetőknél a lapot megindítottuk. — D. S. Genes. Köszönjük az új előfizetőt. — Az alábbiak előfizetése a jelzett időben lejárt, illetve lejár: S. J. Marosludas. 1822. dec. 31. — G. L. Székelymuzna. 1922. dec. 23. — M. F. Oroszhegy. 1922. dec. 31. — F. J., O. D., M. A., F. K. Kézdimárkosfalva. 1922. dec. 31. — F. K. Lippa. 1922. dec. 23. Naptárt küldtünk. — V. A. Kálnok. 1923. febr. 15. — Ijj. Sz. A. 1923. február 1. — N. O. Szászváros. 1922. november 30. — Dr. D. L. Magyarzsákok. 1922. dec. 23. Naptárt küldtünk. — S. N. Nagyilonda. 1922. dec. 31. — B. G. Nagyszeben. 1923. máj. 1. — N. Gy. Buzsbáenyő. 1923. május 1. Naptárt küldtünk. — Cz. A. Torockó. 1923. szept. 1. — M. L. Világos. 1923. máj. 22. — G. I. Kovászna. 1923. márc. 1. — Sz. M. Ikafalva. Háasán köszönjük a 3 új előfizetőt. A küldött 132 Leut megfelelőleg elszámoltuk. — Horváth István bognár. Tamásd. Ő azt tanácsolja nekünk, hogy az előfizetési díj fölemelésével lapunk terjedelmét növeljük és közöljünk több szépirodalmi munkát. Bizony mi is nagyon örülnénk, ha nagyobb terjedelemben jelenhetnénk meg s még inkább annak, ha az előfizetési díjat a változott viszonyokhoz alkalmazhatnók. Első megjelenésünk óta ugyanis a munka és papír árak legalább 40 százalékkal emelkedtek és bármily rohamosan növekszik is előfizetőink száma, alig tudunk lépést tartani a nyomdai árak növekedésével. Mégis arra az áthatározásra jutottunk, hogy a terjedelmet egyelőre nem növeljük, viszont amíg csak lehet, az előfizetési díjakat sem emeljük föl. Ellenben módját fogjuk lelni, hogy olvasni és tanulni vágyó olvasóink, akik közé Ön is tartozik, olcsó, jó könyvekhez jussanak. Rövidesen megadjuk a Magyar Nép könyvtárát, amely sorozatokban a legszebb verseket, elbeszéléseket, gazdasági, ipari érdekű munkákat fogja olvasóinkhoz ejuttatni Valószínűleg legel iször egy szavaló könyvet fogunk kiadni, amely a magyar költészet legremekebb alkotásait fogja felölelni. Reméljük, főként a fiatalság nagy örömmel fog kapni e kiadványunkon. De aztan rendre jönnek a többi munkák is, amelyek olcsó pénzért a legértékesebb tanulságokat és legnemesebb élvezetet fogják olvasóinknak nyújtani. Mit szól tervünkhöz? Támogatni fogja-e? Nagyon örülnénk ha megírná!